

Prædiken

Noget af det jeg holder meget af i forbindelse med biblens lignelser og historier er at de beskriver livet ærligt og direkte. Det er ikke en sukkersød romantisk drømmeudgave af livet. Det er en sand afspejling af livet som vi selv erfarer det. Og netop dagens lignelse er i høj grad en spejling af en sandhed de fleste af os opdager meget tidligt i livet. Nemlig den virkelighed at der er forskel. Vi er forskellige og ikke mindst er vores liv er forskelligt. Nogle mennesker lever et liv fuld af medgang og lille modstand, mens andre allerede inden fødsels står overfor voldsomme forhindringer. Nogle vokser op i et rigt hjem, med følelsesmæssige overskuds forældre, som jeg hørte en far sige til sine børn, være frie til at være dem i er, vælg det i livet som i brænder for, bekymr jer ikke jeg skal nok passe på jer, økonomisk skal jeg nok understøtte jer. Og de børn endte på det bedste universiteter samt udviklede sig til mennesker fuld af overskud og livskraft.

I det modsatte spektrum har vi børn som allerede inden fødslen bliver udsat for stoffer, alkohol og vold. Som vokser op i fattigdom, vold og utryghed, og som ender i bander og kriminalitet, kaos og lidelse og ofte dør tidligt.

Livets er forskelligt for os, og den forskel har vi mange ord for, nogle af vores ord er uretfærdighed, ulighed, undertrykkelse af kvinder, børn eller etniske grupper. Disse forskellige forhold vi hver især oplever og ser skaber følelser i os, følelser som misundelse, vrede, sorg og opgivelse.

Dagens tekst beskriver så præcist disse forskelle og vores reaktioner på dem. Det begreb jeg ofte hører bliver brugt om denne forskel i menneskers liv er uretfærdighed. Og den følelser jeg oftes hører forbundet med uretfærdighed er vrede.

Uretfærdighed kommer til udtryk i spørgsmålet hvorfor, hvorfor mig? Hvorfor gjorde de sådan mod mig, hvorfor fik jeg denne sygdom, hvorfor ramte denne ulykke dem jeg elsker. Hvorfor er det ultimative åbne spørgsmål, hvortil der aldrig kun er et svar, og hvor ethvert svar altid opleves som ufuldstændigt. Hvorfor døde mit barn? Ja der findes måske en konkret svar, barnet havde sygdom, men spørgsmålet hvorfor går dybere, hvorfor skal mit barn dø når andre lever, hvorfor greb Gud ikke ind og hvorfor skal jeg stå med denne smerte? Som modtager til et hvorfor spørgsmål, står man ofte med en afmagtsfølelse, og det er fordi svaret ikke er enkelt og sjældent kan alene besvares af et menneske. Det er spørgsmål til hele livet selv. Og når vi står med et hvorfor spørgsmål i vores eget liv, kan vi derfor opleve at lægens svar, vennens svar, præstens svar osv. Ikke er nok. Det er som om ingen helt forstår mig og mit spørgsmål.

Det er dels fordi ingen alene kan besvare et hvorfor spørgsmål, forklare entydig en uretfærdig, og dels fordi hvorfor er en indledning til livsforandring. Det er et spørgsmål som kan indlede en rejse, både i os selv, hvem er jeg at jeg kunne gøre således eller hvem er jeg nu da jeg har mistet. Det er spørgsmål som ændre vores syn på livet, en tryghed vi tog for givet, en kærlighed vi troede var for evigt viser sig at være alt andet. Hvorfor leder os ind på forandring både af hvem vi er og vores liv. Oplever vi dyb uretfærdighed, en uretfærdighed som ikke vil slippe os, som næsten besætter os så er det en drivkraft til at handle, arbejde og forandre. Det er en opfordring til at søge svar mange steder. Det er vigtigt at forstå dette, fordi ellers kan vi risikere at vores hvorfor og oplevelse af uretfærdighed bliver lukket ned og vi bliver frustreret, føler os misforstået.

I kristendommen er uretfærdighed noget som mennesker skaber, det er en begreb som opstår når vi oplever modgang, uretfærdighed er både en prøvelse og en indsigt. Det er en prøvelse fordi vi kan fristes til at gøre uretfærdighed til noget forsimplet, fx ved at give en person eller en institution hele skylden, det var min skyld, det var hans skyld. Den fristelse gør os til offeret som passivt kan vente på at andre skaber retfærdighed. Men i kristendommen, er uretfærdighed en modstand som egt. Tilhører syndens liv, for Gud er retfærdighed og det liv han har skabt for os er retfærdigt, fordi Guds kærlighed til os er konstant. Han giver os gaver og redskaber til at håndtere modstand og han giver os konstant i livet muligheder for at takle modstand og komme ud af den modstand stærkere. Død er uretfærdig kan man sige, men i kristen er død den modstand som kommer inden evigt liv åbenbares for os. I lignelsen siges det med ordet godhed, Guds godhed gives til os alle, selvom vi ud fra vores perspektiv oplever at nogle får flere goder end andre. Men set med åndelige øjne gives

vi alle godhed, og nu mere modstand vi oplever nu mere godhed giver og stiller Gud til rådighed for os. Kristendommen sætter det på hovedet kan man sige, hvad vi ser som uretfærdighed er retfærdighed, hvad vi ser som ulighed er lighed, og det afhænger af hvad vi ser efter. Og at se uretfærdighed som slutningen er at leve et liv uden håb.

Når vi oplever uretfærdighed bliver vi ofte vrede, bag vreden ligger frygten og angsten, det er ikke altid vi når at mærke dem før vreden kommer på scenen men den er der. Det er en dyb eksistentiel angst, angst for meningsløshed, ukendthed og det at der er noget som er større end vi kan kontrollere. Angsten kommer fordi vi mister noget vi troede vi havde eller var ville få, tryghed, kærlighed og kontrol og magt.

Vrede har to funktioner, den beskytter og den driver os til at handle. Vrede i sig selv er godt, vi skal beskytte os selv og dem som har brug for det og vi skal handle i livet. Men ofte får vrede et dårligt ry, fordi den forbindes med ukontrolleret og destruktiv vrede. Den forbindes med psykisk eller fysisk vold.

Nogle af arbejdere bliver vrede over lønnen, og den vrede får dem til at handle, konfrontere vingårdsejeren med hans lønudbetaling, og vreden giver dem derved et svar, som de ikke ville have fået hvis de ikke var blevet vrede og handlet.

Vrede burde få langt mere respekt og anerkendelse end vi ofte giver den, oplever vi vrede hos andre eller os selv, så tag den alvorlig, og se den ikke kun som en trussel og kontroltab, men som en kraft der sørger for at vi søger efter de svar vi har brug for, en kraft som driver os til at ændre det som skal ændres i vores liv. Gud har skabt os, og det betyder at han også har skabt vreden i os, den er brændstof for vores sjæl, en katalysator som giver os mod til at kæmpe. Og vi skal kæmpe mod det onde og destruktive i vores verden og liv, vi skal ikke sidde stille når vi oplever uretfærdighed, vi skal finde retfærdighed, det er biblens budskab, giv aldrig op, tag din mission på dig og rejs ud og find dine svar, din lykke og din frelse. Amen

Sara Mikaelsson